

Stručné shrnutí

**Dlouhodobého záměru vzdělávání a
rozvoje vzdělávací soustavy ČR
(2011 – 2015)**

Dlouhodobý záměr ČR vychází z Programového prohlášení vlády, které obsahuje:

- Vzhledem k poklesu výsledků českých žáků v mezinárodním srovnání je potřeba se zaměřit na **zvyšování kvality vzdělávání** a na dokončení kurikulární reformy. Současně bude české školství výrazně ovlivněno výrazným poklesem počtu žáků vstupujících do středních škol a posléze i do vyšších odborných škol, což si vynutí odpovídající reakci zejména ze strany jejich zřizovatelů. Předpokládané nižší rozpočtové zdroje tedy bude nutné efektivněji využívat, případně využít prostředků, které budou získány **optimalizací sítě škol**.

2

1. Kontext – problémy českého školství

I. Snižující se kvalita vzdělání

- 1) Výsledky českých školáků v mezinárodním srovnání dlouhodobě klesají (PISA, TIMSS)
- 2) Český vzdělávací systém postrádá systém měření kvality vzdělání na jednotlivých úrovních
- 3) ČR je jednou z nejhůře hodnocených zemí, co se týká pozitivního vztahu 15-ti letých žáků ke vzdělávání, především pak matematice
- 4) Příprava budoucích učitelů neodpovídá aktuálním potřebám škol

II. Nepříznivý demografický vývoj

- 1) Síť škol a školských zařízení neodráží demografický vývoj
- 2) Nutnost přizpůsobení sítě škol a školských zařízení stávajícím požadavkům
- 3) Lokální nedostatek mateřských škol
- 4) Setrvačnost vzdělávacího systému, pomalá reakce na aktuální poptávku, a na měnící se ekonomické a společenské podmínky okolního světa

III. Finanční problémy

- 1) Dlouhodobá vysoká podfinancovanost školství, projevující se nízkými výdaji na žáka/studenta v poměru k HDP na hlavu
- 2) Nízká úroveň platového ohodnocení pedagogických a nepedagogických pracovníků
- 3) Financování škol je založené pouze na kvantitativních ukazatelích, tedy počtu žáků, což zejména ve středních a vyšších odborných školách v případě demografického poklesu způsobuje snižování nároků na kvalitu vzdělávání
- 4) V celém systému školství nedochází k efektivnímu využívání finančních prostředků

IV. Špatně nastavený a byrokratický systém

- 1) Systém českého školství postrádá jasnou, dlouhodobou, moderní a hlavně dlouhodobě stabilní koncepci školství
- 2) V systému školství panuje byrokracie, která významně snižuje jeho efektivitu
- 3) Velmi málo rozvinutý je systém celoživotního učení, který je v moderním světě velmi důležitý

V. Postoj společnosti

- 1) Podle analýzy společnosti McKinsey&Company je 70 % rodičů spokojeno s kvalitou českého vzdělávacího systému a nepovažují jeho reformu za potřebnou

2. Základní přehled plánovaných kroků na úrovni předškolního, základního, středního a dalšího vzdělávání

I) **Nízká kvalita vzdělávání**

Je třeba nastavit jednotná pravidla vzdělávání v klíčových předmětech (**standards z matematiky, českého jazyka, cizího jazyka a přírodních věd**). Dále je nutné zajistit národní srovnávání výsledků vzdělávání prostřednictvím objektivních testů v klíčových bodech vzdělávání.

V roce 2011 bude spuštěna celoplošně státní maturitní zkouška. V letech 2011-2013 budou elektronickou formou testováni žáci ZŠ, přičemž v roce 2013 nejpozději 2014 se předpokládá již ostré celoplošné testování žáků na úrovni 5. a 9. ročníků ZŠ.

Po víceletém používání ostrého režimu testování žáků ZŠ bude možné **hodnotit přidanou hodnotu** a pak i kvalitu jednotlivých škol. Do této doby budou výsledky sloužit jako analytický materiál bez adresných dat pro rezortní účely a adresně pro konkrétní školy, učitele a žáky jako zpětná vazba potřebná pro další kvalitativní rozvoj vzdělávání (podkapitola Hodnocení výsledků vzdělávání žáků v 5. a 9. ročnících základních škol, bod II.1.2.4 a podkapitola Reforma maturitní zkoušky, bod II.1.3.6, II.1.3.7). Do roku 2014 bude dokončena reforma závěrečné zkoušky v oborech výučním listem (podkapitola Reforma závěrečné zkoušky, bod II.1.3.10, II.1.3.11).

Bude vypracován profil absolventa učitelství ZŠ, SŠ a uskutečněny změny v přípravě učitelů na vysokých školách směřující k posílení praxe studentů pedagogických fakult a posílení výuky didaktiky a metodiky výuky (podkapitola Vzdělávání pedagogických pracovníků, bod II.2.2.1).

Na kvalitu českého školství mají významný vliv všechny výše uvedené problémy českého školství včetně významného vlivu společenského klimatu. Snižující se kvalita vzdělávání, pokud nebudou přijata účinná opatření, bude mít vliv na **konkurenceschopnost** jak absolventů škol, tak české ekonomiky jako celku.

II) **Nepříznivý demografický vývoj**

Ve spolupráci se zřizovateli již bylo zahájeno jednání o **optimalizaci předimenzované sítě středních škol** a tím přispět k lepšímu využití a přerozdělení finančních prostředků směřovaných do regionálního školství, řízeného regiony (potencionální úspora pro rok 2012 cca 1-2 mld. Kč). V další fázi změnou systému financování nastavit regulační nástroje pro efektivní síť základních škol, jež zřizují obce a svazky obcí (podkapitola Optimalizace nabídky vzdělávání).

Zahájeny legislativní procesy a mezirezortní jednání pro možnost vzniku alternativních kontrolovatelných subjektů předškolního vzdělávání, které by byly schopny pružně reagovat na poptávku a potřeby (**firemní školky** podporované státem stejně jako soukromé MŠ, rodinná zařízení, využívání kapacit nenaplněných ZŠ). Rychlost reakce je nutná a předpokládá se účinnost legislativních opatření již v roce 2011 – 2012 (podkapitola Předškolní vzdělávání, bod II.1.1.2).

Je třeba legislativně posílit roli zřizovatelů škol a státu při stanovování oborové struktury a kapacit s ohledem na regionální potřeby a mezinárodní kvalifikační standardy. Z dlouhodobého hlediska je třeba připravit a vybudovat mezirezortní **národní informační systém**, který by umožňoval na základě prognostických dat připravovat podklady pro strategická rozhodnutí jednotlivých rezortů a sloužil by i jako informační centrum veřejnosti (podkapitola Optimalizace nabídky vzdělávání, bod II.2.1.2).

III) **Finanční problémy:**

Dlouhodobé podfinancování neodpovídající potřebám českého školství je řešitelné pouze na vládní úrovni a stavu veřejných financí.

Zlepšení platového ohodnocení pedagogických pracovníků je řešeno v několika fázích:

1. **v roce 2011 – navýšení 2,1 mld. Kč**, navýšení objemu mzdových prostředků pro kvalifikované a začínající /mladé pedagogické pracovníky (podkapitola Odměňování pedagogických pracovníků),
2. **v roce 2012 – navýšení o 4 mld. Kč**, takto dosažená mzdová úroveň bude udržena i **v dalších letech** (podkapitola Odměňování pedagogických pracovníků),
3. ve spolupráci se zřizovateli – lepší využití a přerozdělení finančních prostředků směřovaných do regionálního školství, optimalizace předimenzované sítě středních škol (potencionální úspora pro rok 2012 cca 1-2 mld. Kč) (podkapitola Optimalizace nabídky vzdělávání),

4. připravovaný **nový model financování regionálního školství** s efektem ne výkonovým, jako je tomu v současnosti, ale s možností zvyšování a podpory kvality ve vzdělávání. Předpokládaná realizace od roku 2012 – 2013. (podkapitola Financování ze státního rozpočtu).

IV) Špatně nastavený a byrokratický systém

Důležitým krokem k odstranění byrokratické zátěže je postupná **modernizace a zjednodušení legislativních předpisů** týkajících se školství. Novely zákonů, vyhlášek a metodických pokynů s jednoznačným cílem zjednodušení procesů. Ideální stav by bylo vybudovat centrální školský informační systém, který by umožňoval výrazné **snížení papírové administrativy**, popřípadě její úplnou eliminaci (podkapitola Zefektivnění fungování státní správy a samosprávy ve školství, body II.2.7.3–II.2.7.6).

Důležité je zahájit mezirezortní jednání k podpoře a vybudování **centrálního informačního systému**, který by umožňoval na základě dat připravovat podklady pro strategická rozhodnutí jednotlivých rezortů a sloužil by i jako informační centrum vzdělávacích institucí pro včasnou reakci na potřeby trhu práce, apod.

Na úrovni MŠMT již existuje a rozvíjí se projekt „Národní soustavy kvalifikací“, opřený i legislativně a zajišťovaný v projektové fázi prostředky ESF, který je jedním z možných kroků k nápravě nepříznivého stavu v systému celoživotního vzdělávání (podkapitola Další vzdělávání, body II.2.6.1–II.2.6.4).

ad V) Postoj společnosti

„Dlouhodobý záměr ČR“ (a další přijímané dokumenty zejména „Strategie konkurenceschopnosti vzdělávání“) jsou v zásadě dokumenty, na jejichž obsahu je třeba politické shody pro naplňování jejich cílů a realizaci.

Pro společenskou podporu reformních strategií v současnosti neexistuje analýza, lze jen odhadovat, že významný vliv mají všechny výše uvedené problémy českého školství včetně významného vlivu společenského klimatu.

3. Strategické směry a nejdůležitější reformní kroky z Dlouhodobého záměru ČR2011

Základním principem a určujícím motivem Dlouhodobého záměru ČR 2011 pro následující období je tedy s ohledem na výše uvedené okolnosti zvýšit **kvalitu a efektivitu** ve vzdělávání, a tím také **konkurenceschopnost** naší republiky v mezinárodním porovnání.

Dlouhodobý záměr ČR 2011 klade důraz na následující témata:

- **Zvýšení kvality vzdělávání**
- **Nové metody hodnocení škol.**
- **Optimalizace nabídky vzdělávání**
- **Podpora odborného vzdělávání**
- **Podpora pedagogickým pracovníkům**

Hlavní reformní kroky:

1: Zavedení standardizovaného hodnocení žáků a škol na úrovni 5. a 9. ročníků ZŠ (včetně odpovídajících ročníků 6 a 8letých gymnázií) a další doprovodné nástroje pro zlepšení kvality základního vzdělávání

Cílem plošného hodnocení výsledků vzdělávání žáků 5. a 9. ročníků základních škol a odpovídajících ročníků 6 a 8letých gymnázií (od školního roku 2012/13) je využití výsledků pro vlastní hodnocení školy, pro orientaci žáka ve vlastních znalostech, dovednostech a předpokladech, a pro postup do středního vzdělávání a možné využití výsledků při přijímacím řízení na střední školy. **Postupné rozšíření cílů testování na zjišťování přidáné hodnoty školy umožní kvalitativní srovnání práce jednotlivých škol.**

Vypracování a zveřejnění **evaluačních standardů odpovídajících Rámcovému vzdělávacímu programu pro základní vzdělávání**, důraz by měl být kladen na učivo (na jeho závaznost), na zvýšení propustnosti mezi školami.

Opatření:

- Příprava **evaluačních standardů** do RVP ZV, tyto standardy pro orientaci škol a učitelů formulovat pro výstup z 5. a 9. ročníků ZŠ (a jejich ekvivalentů) (podkapitola Základní vzdělávání a povinná školní docházka, bod II.1.2.1).
- Příprava evaluačních nástrojů pro ověřování výsledků vzdělávání; nástroje budou k dispozici školám pro potřeby vlastního hodnocení škol a ČŠI pro hodnocení výsledků vzdělávání.
- **Příprava a spuštění (online) testování v 5. a 9. ročnících ZŠ** bude zaváděno postupně:
 - v listopadu 2011 proběhne pilotní projekt testování na vzorku 50-100 základních škol,
 - na jaře 2012 generální zkouška na všech základních školách a 6 a 8letých gymnáziích a
 - na jaře 2013 ostré testy
- Příprava podpůrných nástrojů pro přípravu testování a podporu škol k testování - zejména školením učitelů a školního managementu (2011 a dále) (podkapitola Hodnocení výsledků vzdělávání žáků v 5. a 9. ročnících základních škol, bod II.1.2.4)

2: Zavedení opatření ke sledování kvality středního vzdělávání, zejména realizovat reformu maturitní zkoušky (od školního roku 2010/2011) a zavedení nové závěrečné zkoušky do systému odborného vzdělávání (do roku 2014)

Jednou z hlavních priorit je především realizace reformy státní maturitní zkoušky, jejíž první ostrá verze bude uskutečněna právě ve školním roce 2010/11.

Opatření:

- Zavedení maturitní zkoušky bude podpořeno intenzivní informační kampaní zaměřenou na odbornou i laickou veřejnost (podkapitola Reforma maturitní zkoušky, bod II.1.3.6).
- S představiteli vysokých škol budou dohodnuty podmínky využití objektivizovaných výsledků nové maturitní zkoušky jako kritérií pro výběr a přijetí uchazečů o vysokoškolské studium (podkapitola Reforma maturitní zkoušky, bod II.1.3.6).

- Ve vybraných oborech vzdělávání (např., technické a přírodovědné obory vzdělání středních odborných škol, technická a přírodovědná lycea, gymnázia s výjimkami humanitního zaměření) bude zavedena povinná maturitní zkouška z matematiky (podkapitola Reforma maturitní zkoušky, bod II.1.3.9).

Do roku 2014 dojde rovněž k zavedení nové závěrečné zkoušky do systému odborného vzdělávání, v nadcházejícím období budou proto realizována zejména následující opatření:

- Plošná realizace **jednotného zadání závěrečné zkoušky** ve všech školách s obory vzdělání s výučním listem (2010/11)(Podkapitola Reforma maturitní zkoušky, bod II.1.3.10).
- Větší účast odborníků z praxe na tvorbě jednotných zadání závěrečné zkoušky v oborech vzdělání s výučním listem (průběžně)(Podkapitola Reforma maturitní zkoušky, bod II.1.3.10).
- Příprava legislativní úpravy související se zavedením nové závěrečné zkoušky ve všech oborech středního vzdělání s výučním listem (2014)(Podkapitola Reforma maturitní zkoušky, bod II.1.3.11).

3: Optimalizace sítě středních a vyšších odborných škol

K celkovému zefektivnění fungování systému regionálního školství je zapotřebí provést i optimalizační kroky. Jde především o vytvoření souladu mezi nadbytečnou nabídkou kapacit škol a klesající populací žáků obzvláště ve středních školách. V součinnosti se zřizovateli škol je nutné provést optimalizaci sítě škol, tak aby odpovídala současným potřebám a nárokům na moderní vzdělávací soustavu.

Podporou této činnosti musí být zásadní koncepční změna ve financování školství stojící nejen na normativních prvcích financování, ale i na znacích sledujících kvalitativní prvky vzdělávání.

Opatření:

- **Optimalizace sítě středních a vyšších odborných škol**, jejich oborovou skladbu a přiměřeně redukovat kapacity oborů vzdělání škol (obdobně i kapacit školských zařízení) s ohledem na **uplatnění budoucích absolventů těchto oborů a kvalitu jejich přípravy** a na případné místní specifické odlišnosti. (podkapitola Optimalizace nabídky vzdělávání, bod II.2.1.2, bod II.2.1.1 a II.2.1.2)
- **Přizpůsobit kapacity škol tak, aby odpovídaly sníženému počtu žáků maturitních oborů SŠ o 15 - 20 %**
- **Přizpůsobit kapacity škol tak, aby odpovídaly sníženému počtu žáků oborů VOŠ o 15 - 20 %**
- Redukce počtu nově přijímaných **na 6 a 8letá gymnázia** na cca **5-10 %** populačního ročníku.
- Rozšíření místně nedostatečné kapacity v oblasti předškolního vzdělávání o nový typ předškolního zařízení **firemní školky**- podporované státem stejně jako soukromé mateřské školy (podkapitola Předškolní vzdělávání, bod II.1.1.2).

4: Podpora zajištění kvality odborného vzdělávání a další spolupráce se zaměstnavateli

Z hlediska podpory kvality odborného vzdělávání se v nadcházejícím období jedná zejména o průběžné sledování úrovně středního odborného vzdělávání a vytvoření rámce ukazatelů a kritérií ke sledování podmínek, průběhu a výsledků dosaženého pokroku v oblasti odborného vzdělávání. Pro tento účel bude využíván i evropský rámec pro zajišťování kvality odborného vzdělávání (EQAVET) přijatý ministry zemí EU a Evropským parlamentem v roce 2009.

Důraz bude kladen rovněž na spolupráci se zaměstnavateli, především v následujících aspektech:

- spolupráce mezi školami a zaměstnavateli, zejména **zkvalitněním praktické přípravy v reálném pracovním prostředí nebo formou stáží učitelů**, příp. tvorbou standardů odborné přípravy na pracovišti (podkapitola Střední vzdělávání- Obsah vzdělávání a jeho změny, bod II.1.3.4, podkapitola Rozvoj odborného vzdělávání, bod II.1.3.13, bod II.1.3.19),
- zkvalitnění a zatraktivnění „učňovského“ školství, podpora udělování krajských nebo podnikových stipendií pro vybrané obory – spolupráce s kraji, zaměstnavateli (Rozvoj odborného vzdělávání, bod II.1.3.15, II.1.3.18),
- podpora účasti odborníků z praxe v maturitních komisích, při praktických zkouškách, v komisích pro závěrečnou zkoušku, absolutorium (podkapitola Rozvoj odborného vzdělávání, bod II.1.3.19),

- **podpora technického a přírodovědného odborné vzdělávání** využíváním tzv. šablon, tedy předpřipravených typizovaných projektů, které jsou financovány metodou „unit costs“¹ (podkapitola Střední vzdělávání- Obsah vzdělávání a jeho změny, bod II.1.3.2),

5: Podpora učitelů formou vytvoření samostatného systému odměňování pedagogických pracovníků, vytvoření kariérního systému a nového systému dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků

S ohledem na podporu kvality vzdělávacího systému v ČR je jednou z hlavních priorit rovněž podpora učitelů a otázka zatraktivnění profese učitele.

Opatření:

- **Vytvoření samostatného systému odměňování pedagogických pracovníků**, kdy výše základního platu nebude závislá pouze na délce praxe pedagogického pracovníka, ale **především na kvalitě a zvyšující se náročnosti jeho práce** (tzn. potlačení stávajícího principu věkového automatu) (podkapitola Odměňování pedagogických pracovníků, bod II.2.2.6)
- **Příprava kariérního systému učitelů** na podporu celoživotního zvyšování kvality jejich práce propojeného s dalším vzděláváním zakončeným atestacemi² (podkapitola Odměňování pedagogických pracovníků, bod II.2.2.7)
- **Zavedení funkčního období ředitelů** (např. v délce 6ti let), stanovit pravidla prodloužení funkčního období a pravidla přechodného období pro stávající ředitele ((podkapitola Odměňování pedagogických pracovníků, bod II.2.2.9)

6: Reforma financování regionálního školství

Bude vypracován nový model normativů pro regionální školství, ve kterém nebude jediným kritériem žák a student, ale vedle něj i další parametry, které budou spolupůsobit k optimalizaci sítě škol. Nový systém financování **nebude založen na reformě rozpočtového určení daní (RUD), nýbrž na ekonomické zefektivnění systému financování a zvýšení cílenosti finančních prostředků** alokovaných do regionálního školství z rozpočtu MŠMT.

Základní znaky reformy systému financování RgŠ (podkapitola Financování ze státního rozpočtu):

➤ ekonomické zefektivnění systému:

Zvýšení cílenosti finančních prostředků alokovaných do regionálního školství z rozpočtu MŠMT. Stávající systém financování RgŠ (republikové a krajské normativy) bude nahrazen novým systémem, který bude **kombinovat** systém **normativů oborových** (zejména pro předškolní vzdělávání a vzdělávání poskytující stupeň vzdělání) a systém **normativně nákladový** (pro vzdělávání neposkytující stupeň vzdělávání, školské služby a provozní zaměstnance škol a školských zařízení).

V systému oborových normativů budou definovány i podmínky a rozsah zvýšené podpory pro odůvodněné případy (malé a málotřídní školy, máločetné obory zejména odborného vzdělávání, vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami apod.)

➤ prooptimalizační působení systému:

¹Využívání uvedených projektů se také vztahuje na střední školy všeobecně vzdělávacího zaměření

²Připravovaná koncepce nového kariérního systému učitelů má za cíl stanovit principy kariérního systému učitelů umožňujícího celoživotní zvyšování kvality jejich práce propojeného s atestacemi a navázaného na motivující systém odměňování na základě transparentních pravidel. Z hlediska nároků na státní rozpočet je nutné zmínit, že náklady na odměňování učitelů budou **postupné**, protože **dopad bude rozložen do období 7 až 9 let** od nabytí účinnosti právních norem, které budou nový kariérní systém zavádět, tj. **nejdříve v letech 2015 - 2016**. Zvýšené náklady na plošné zavedení kariérního systému budou pokryty ze státního rozpočtu. Předpokládané roční náklady by tak v cílovém stavu – rok 2023 – neměly přesáhnout rozpětí cca **2,349 – 4,536 mld. Kč. Další finanční náklady** vzniknou **zavedením nových specializovaných činností** (vyplácením specializačního příplatku a nákladů na vzdělávání). Tyto náklady se budou odvíjet od počtu těchto činností a od počtu učitelů, kteří je budou vykonávat. V současné době je možné stanovit náklady na ně jen obtížně. Předpokládá se však, že nepřesáhnou částku **500 – 800 mil. Kč** ročně. K nárůstu nákladů státního rozpočtu by mělo dojít **postupně v průběhu let 2015 – 2023**.

Zvýšení spoluzodpovědnosti zřizovatelů za financování RgŠ v případech kdy škole nebo školskému zařízení nepostačují prostředky státního rozpočtu vymezené v novém systému financování.

Současně bude provedena zásadní revize podmínek pro stanovení výše úplat (tam kde jsou přípustné) v prováděcích předpisech MŠMT. Princip by měl být takový, že úplatu lze stanovit ve výši rozdílu mezi potřebou a zdroji z veřejných rozpočtů (s možností úlev pro sociálně slabé).

- **zmírnění resp. potlačení role „žáka“ jako dominantní výkonové jednotky rozhodné pro získání finančních prostředků:**

„Překlopení“ stávajícího systému oborových normativů ze současné podoby, ve které je výkonovou jednotkou žák a vlastní nákladová jednotka (tj. obecně třída, oddělení, skupina) je pouhým (a do jisté míry skrytým) „konstrukčním“ prvkem pro stanovení objemu prostředků na tohoto žáka, do podoby ve které bude výkonovou jednotkou přímo vlastní nákladová jednotka a „konstrukčním“ prvkem pro stanovení objemu prostředků na tuto třídu bude počet žáků ve třídě. V úvahu přichází i „dvousložková“ forma oborového normativu (oborový normativ by byl součtem složky „na třídu“ a složky „na žáka“.

- **snížení administrativní náročnosti vyplývající z procesu financování pro školy a školská zařízení**

MŠMT bude usilovat o snížení počtu závazných ukazatelů u finančních prostředků přidělovaných školám a školským zařízením se státního rozpočtu

7: Centra excellence a pre-seed fond

Důležitým významným úkolem je podporovat školy, jejichž žáci dosahují výborných výsledků - nejen u maturitní zkoušky, ale i v případech, kdy prokazují svoje nadání a tvořivost (např. úspěšným působením v předmětových soutěžích). Tyto školy je třeba podporovat jako Centra excellence. Podporu je však nutné směřovat taky na jednotlivce, tedy na jednotlivé žáky a studenty.

Opatření:

- podpora nabídky soutěží (zejména s mezinárodní návazností) a stimulujících mimoškolních aktivit (odborné soustředění, přípravné kurzy, on-line vzdělávání aj.) (podkapitola Nadané děti, žáci a studenti, bod II.2.3.14)
- podpora (i finanční) škol, které dosahují výborných výsledků v soutěžích vyhlašovaných MŠMT, popř. u maturitní zkoušky, jako Centra excellence (podkapitola Nadané děti, žáci a studenti, bod II.2.3.15)
- odměňování žáků a studentů s výbornými výsledky, umožnění zahraničních výměn apod. (podkapitola Nadané děti, žáci a studenti, bod II.2.3.14)

Ke zlepšení činnosti středních a vyšších odborných škol využívat např. i nových forem podpory (např. pre-seed fondy).

Opatření:

- podpora vzniku „inkubátorů“ podnikatelské činnosti žáků středních a vyšších odborných škol sloužících k transferu dosažených výsledků budoucím komerčním uplatněním do nově zakládaných firem např. zřízením pre-seed fondu, jehož cílem bude zejména (podkapitola Rozvoj odborného vzdělávání, bod II.1.3.21):
 - poskytnout pomoc zaměstnancům a studentům při přípravě projektů,
 - vytvořit vazby mezi středními a vyššími odbornými školami a podnikatelským sektorem, případně finančními institucemi,
 - připravit inkubované firmy, technologie, know-how pro prodej seed fondu (nebo investorovi).

8: Snížení byrokracie ve školství – novela školského zákona a dalších předpisů (Podkapitola Zefektivnění fungování státní správy a samosprávy ve školství)

Cílem novel školského zákona, z nich první je připravena již na jaro 2011, je především snížení byrokratické zátěže škol. Novou právní úpravou budou zajištěna tato opatření:

- bude zrušeno výstupního hodnocení žáka
- školské rady budou dobrovolné
- bude zrušena možnost zpětvzetí zápisových lístků
- budou zpracovány modelové části vzdělávacích oblastí školního vzdělávacího programu pro ZŠ.

K zefektivnění administrativních procesů ve školství a pro podporu strategických rozhodnutí v resortu bude vytvořen centrální školský informační systém (Podkapitola Zefektivnění fungování státní správy a samosprávy ve školství, body II.2.7.3-II.2.7.6).

9: Podpora dalšího vzdělávání dospělých – zejména vytvoření Národní soustavy kvalifikací a provázání s Evropským rámcem kvalifikací

Nutnost podpory dalšího vzdělávání dospělých vychází z velmi nízkého % dospělých účastníků se dalšího vzdělávání, na což upozorňuje i Evropská komise³.

Hlavní důraz v nadcházejícím období bude kladen na rozvoj systému uznávání výsledků dalšího vzdělávání. Stěžejní aktivitou je v tomto vytváření Národní soustavy kvalifikací a implementace Evropského rámce kvalifikací (EQF) v ČR prostřednictvím vytvoření Národní soustavy kvalifikací a přiřazení úrovní kvalifikací v ČR k úrovním EQF a vytvoření národní referenční zprávy, která bude předložena Vládě ČR v červnu 2011.

Připravována bude i implementace Evropského systému kreditů pro odborné vzdělávání a přípravu, která však v této fázi nepředpokládá významný dopad na státní rozpočet.

Opatření:

- Stimulace poptávky po dalším vzdělávání, tak aby se účast dospělých zvýšila na 15 % (2020) (podkapitola Podpora dalšího vzdělávání, bod. II.2.6.3).
- Rozvoj systém uznávání výsledků dalšího vzdělávání (průběžně) (podkapitola Systém uznávání výsledků dalšího vzdělávání, bod II.2.6.1).

Dosažení cílů Dlouhodobého záměru ČR je podmíněno jejich odpovídajícím ekonomickým zajištěním. Zdroji na realizaci navrhovaných opatření budou jednak prostředky ESF v těch oblastech, kde je jejich využití možné, a dále úspory související s realizací optimalizace sítě škol v krajích ČR. Potenciál těchto úspor je vyčíslen na 2 mld. Kč. Realizace Dlouhodobého záměru ČR proto nezakládá a priori nárok na navýšení rozpočtu MŠMT.

³ Cíl stanovený pro evropskou spolupráci ve vzdělávání, na kterém se ministři pro vzdělávání shodli během českého předsednictví v roce 2009, činí 15 % dospělých účastníků se dalšího vzdělávání do r. 2020 (ČR nyní dosahuje pouze necelých 7 % (2009 – 6,8 %), přičemž průměr EU je 9,3 %.